ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

10 ДИНАРА 1952

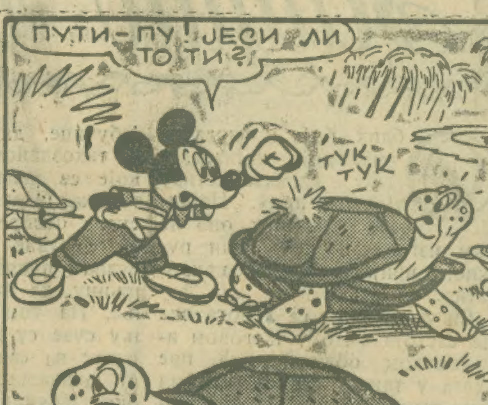
Година XVI — Број 138 — Субота, 21 август 1954

МИКИ трага за Мула-лом

ПОДВОДНА ПРИВИЂЕЊА

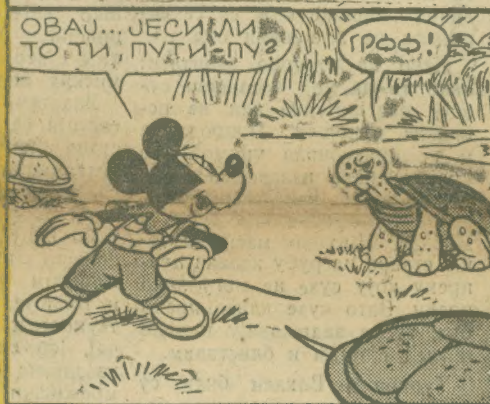
28

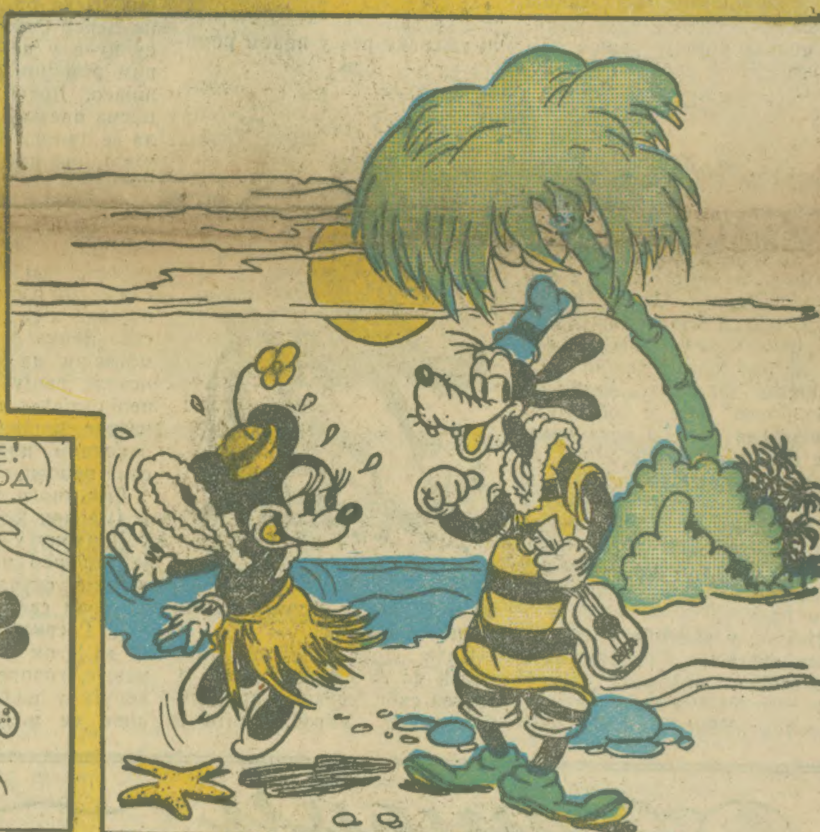

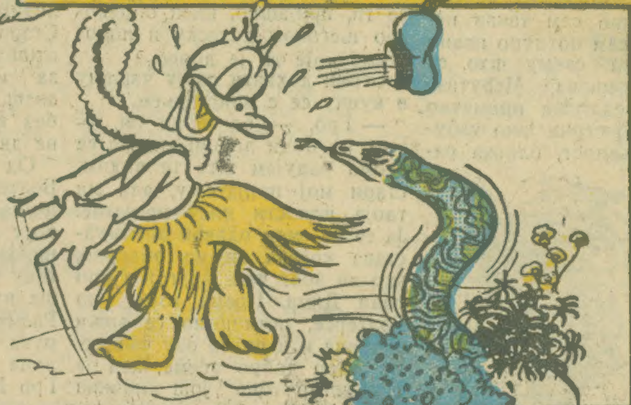

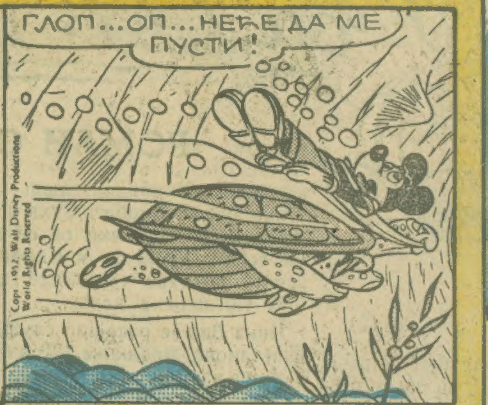

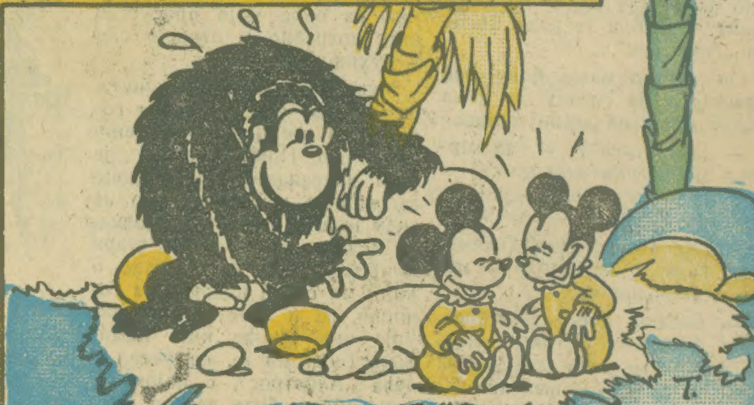

Невоље Конана Дојла са Шерлоком Холмсом

Артур Конан Дојл родио се 1859 године у Единбургу. Студирао је медицину у Немачкој и Енглеској и 1881 постао је лекар. Лекарска пракса доносила му је мало прихода, али му је остављала доста слободног времена. У тим слободним часовима, мучен немаштином, Дојл је написао први роман о Шерлоку Холмсу за којим је дошла серија романа са истим главним јунаком. Иако су га ови романи учинили и богатим и славним, Дојл никад није марио за њих. Године 1890 он напушта лекарски позив и потпуно се посвећује књижевности. Поред детективских романа писао је и историска дела, од којих су му најбољи драма „Прича о Ватерлоу“ и збирка причица о Наполеоновим ратовима „Јунаштва бригадира Жерара“. Дојл је умро 1930 године.

За хиљаде старих и младих људи широм света Шерлок Холмс је жив човек, који и данас, уморан од својих послова и борбе против преступника, живи повучено негде у Сасексу, где лечи свој реуматизам и бави се гајењем пчела. Он је, уствари, много познатији данас но што је био 1887 године кад се појавила прва књига у којој се причало о невероватним доживљајима и успесима овог високог и мршавог детектива-аматера. Чак и они који никад нису прочитали ни једну књигу о том човеку са орловским носем и соколовим очима, који се никад није раздвајао од своје лулице, ловачке капе и широког огртача, знају за његово име. Јер, оно је постало синоним проницљивости, истрајности и окретности.

Можда ниједна личност из света књига није популарнија и познатија од Шерлока Холмса, човека који је решио најзамршеније тајне и пред којим ништа није могло остати скривено. Па ипак, Артур Конан Дојл, његов творац, никад га није волео. За њега је Шерлок Холмс био нешто слично оном упорном духу из „Арабљанских прича“ који је побегао из запечаћене боце и кога никаква сила није више могла да врати у њу. Шерлок Холмс је „измакао“ из Дојлових руку и постао личност које се очајни писац више није могао отрести да би се, како је желео, посветио озбиљнијем књижевном раду.

Најзад, у децембру 1893 године, свега шест година после Холмсовог „рођења“, Дојл је једне вечери записао у свој дневник: „Убио Холмса“. Холмса је, по Дојловој замисли, „задесила смрт“ у очајничкој борби против професора Мориартија на водопаду Рајхенбах, у Швајцарској. „Изабрао сам једно страшно место за које сам мислио да ће бити достојан гроб за Шерлока. Морао сам га убити без обзира на то што сам знао да ћу заједно с њим вероватно сахранити и своје приходе“, написао је једном касније Конан Дојл.

Међутим, читалачка публика листом се побунила против овог Дојловог „злочина“. Хрпе писама почеле су да пристижу несрећном писцу коме читаоци нису хтели да дозволе да „сахрани“ свог јунака. „Ви сте свиреп и бруталан човек“, — написала му је једна читатељка. И, хтео не хтео, Конан Дојл морао је да се повинује захтевима и притиску читалаца и да „васкрсне“ Шерлока Холмса. Додуше, Дојл је од тог „васкрснућа“ имао велике користи, јер су му издавачи за сваку реч у новом роману о Шерлоку Холмсу платили по 15 шилинга.

Ипак, Дојл није напуштао мисао да се на неки начин ослободи... тараси свог, исувише популарног, „чеда“. Убрзо, пошто је уз његову сагласност Вилијам Цилет написао и ставио на репертоар позоришни комад „Шерлок Холмс“, Дојл је „пензионисао“ свог јунака и послао га у Сасекс да тамо у миру гаји пчеле. Тај мирни идилични живот Холмс је „напустио“ само једном да би се за време Првог светског рата ставио на располагање влади своје земље. Његови ратни подвизи садржај су последње Дојлове књиге о Шерлоку Холмсу која носи наслов „Његова последња стрела“. После тога Холмс се „враћа“ у Сасекс и више га не напушта. Доктор Вотсон, измишљени пријатељ измишљеног Холмса, који у Дојловим романима прича доживљаје великог детектива, завршава своје казивање у „Његовој последњој стрели“ овим речима: „Пријатељима господина Шерлока Холмса биће свакако драго да сазнају да је он још жив и да му је добро, мада због реуматизма мало рамље. Он је одбио кнежевске награде које су му нудили да би преузео истрагу у различитим замршеним случајевима, јер је одлучио да овога пута његово повлачење буде дефинитивно“.

Измишљени доктор Вотсон није претеривао кад је казао да су Шерлоку Холмсу стизале силне понуде и молбе. Мада би, да је уопште стварно живео, а не само био плод Дојлове маште, Шерлок Холмс имао данас близу деведесет година, њему и данас из читавог света пристижу многа писма. Нека од њих упућена су на Бекер Стрит 221 В на адресу куће у којој је, по Дојловим романима, Шерлок Холмс живео. Други му, пак, шаљу писма преко Конана Дојла, мада је творац Шерлока Холмса умро још пре 24 године. Нека писма, опет, стижу Скотланд Јарду с молбом да их одатле доставе Шерлоку Холмсу. Данас се у Скотланд Јарду смеју тим писмима, али у време кад се Шерлок Холмс први пут појавио и готово преконоћ постао популаран, они су их, не могавши да на други начин искале своју суревњивост на непостојећег супарника, слали натраг пошиљаоцима с мало пакосном примедбом: „Адресант непознат“.

Док многи, заиста, верују да је Шерлок Холмс некад живео у Лондону у улици Бекер, где је решавао и решио најзамршеније случајеве, и да сад проводи своје последње године у Сасексу, други, иако знају да је он само плод Дојлове маште, говоре о њему као да верују у његово постојање и диве се његовим делима. У Лондону је чак била организована „изложба Шерлока Холмса“ на којој се могла видети његова радна соба која је намештена према опису у романима, бурмутица коју му је, како је у једној књизи Дојл испричао, поклонио краљ Бохемије, пар гвоздених лисица које је стављао на руке ухваћеним преступницима, његово оружје, лупа од које се није раздвајао и сви остали предмети који су га окруживали у његовој кући и којима се служио при раду. Та изложба пренесена је у Њујорк, а ускоро ће кренути на путовање кроз читаву Америку. Организаторима изложбе стално пристижу писма упућена Шерлоку Холмсу. Недавно је нека девојка написала Холмсу писмо уз које је приложила свеж каранфил. У писму га моли да је у први понедељак сачека тачно у пет часова пред улазом у изложбену зграду. А да би га она могла познати, нека се закити приложеним каранфилом. Она се извињава што га узнемирава, али јој је неопходно потребан један савет у једној важној ствари.

Данас, веровали или не, у свету постоји неколико десетина клубова удружења пријатеља Шерлока Холмса. Чланови тих удружења нису недорасли дечаци који, занети Дојловим романима, сањају да једнога дана и сами постану велики детективи, већ одрасли и озбиљни људи. Међу њима ћете наћи многе од најпознатијих данашњих писаца детективских и авантуристичких романа. Чак је и бивши претседник Сједињених Америчких Држава Франклин Рузвелт све до своје смрти био члан једног таквог клуба у који се може ступити тек после положеног пријемног испита. Испит је строг и ако кандидат не зна детаљан садржај свих романа о Шерлоку Холмсу и све појединости из њих, од пријема у чланство не може бити ни говора.

Конан Дојл је имао право што није волео свог прослављеног јунака и што је био љубоморан на његову славу. Јер, данас много више људи зна за Шерлока Холмса, но за име његовог творца. А већ и да не говоримо о осталим књижевним радовима Конана Дојла који су потпуно пали у заборав.

Зашто плачемо

Облик, боја и израз очију дају најизразитију карактеристику једном лицу. Највише због њих оно ће нам изгледати лепо или ружно, пријатно или непријатно.

Сигурно је да се лепота ока не састоји само у његовом анатомском облику, већ пре свега у танкој сузној копрени која стално влажи предњи део очне јабучице. Без сузне течности очи би имале сасвим други изглед. Оне више не би биле онако живе и сјајне и претвориле би се у укочен и сув предмет који би имао изглед стакла или седефа. Без суза изгубили би и капци своју улогу, јер не би могли лако да клизе. Очи би у том случају постале две беживотне рапаве лопте, из којих би нас сретао непријатан, укочен поглед, какав обично видимо код нервних болесника.

Сузе, дакле, дају оку сјај и лепоту, које појачава игра трепавица. За све то има да се захвали сузној жлезди, која је, уствари, извор те лепоте.

Не може се рећи да је сузној жлезди природа дала неко упадљиво место. Она је сакривена у горњем предњем делу очне шупљине и толико је мала да се голим оком и не примећује. Састоји се из великог броја цевчица, с једне стране затворених, које непрестано излучују сузну течност у један једноставно поређани слој ћелија. Из њих се она шири преко целе очне јабучице, да би се сакупила у такозваном „мору суза“, које се налази у једном куту ока. Одатле сузе теку кроз сузне отворе и канале, долазе у сузне кесице, а затим сузним пролазом у носну шупљину, да најзад изиђу напоље. На том кратком путовању сузе су извршиле свој задатак на савршен начин. Оне су овлажиле простор између очне јабучице и капака и благо и опрезно спрале сићушна зрнца прашине која су се сакупила на површини ока.

Неко ће сигурно запитати: како то да код нормално сузног ока ниједна кап не исклизне напоље? Природа је и ту прискочила упомоћ. На крају капака излазе на више места фини каналићи, такозване Мајбомове или Цајсове жлезде. Њихово масно лучење ствара на рубу капака препреку коју сузе не могу лако прећи. Зато сузе клизе преко ока, ту се задржавају и чине поглед сјајним и блиставим.

Туркри и Воклен били су први научници који су се бавили проучавањем суза. Они су још 1846 године закључили да се сузе састоје углавном од воде, која садржи само незнатне количине беланчевине и још неких састојака. Слан укус суза долази отуда што оне садрже соли натријума и угљеника, алкални фосфат и соли алкалних земних метала.

Колико суза излучимо за 24 часа? У сентименталним романима често читамо да је јунакиња проливала сузе „потоцима“. У стварности то изгледа сасвим друкчије. И код највећег бола и најјачег плача количина суза из једног ока никад не премаши три грама на дан. Рачуна се да двадесет крупних суза има запремину од око 1 см^3.

У новије време покушава се да се и плачу, као и многим другим органским функцијама, нађе не само биолошко него и хемиско разјашњење, на основу читавог низа веома занимљивих хемиских опита.

Задатак сузних жлезда не састоји се само у излучивању сузне течности. Многобројним огледима утврђено је да сузе са успехом неутралишу и уништавају микробе који се тамо нађу. Око је стално изложено прашини, ветру и штетним утицајима хладноће и топлоте. Зато ова заштитна течност и има огроман значај, јер спречава задржавање изазивача опасних болести на мрежњачи ока, која за њих претставља веома погодно тле.

Да поменемо још једну улогу сузне жлезде. Сматра се да је сузна жлезда у стању да, слично јетри, раствори и уништи и извесне отровне материје. Најновија истраживања открила су, дакле, неочекиване узрочне везе, које сузној жлезди приписују и друге сложене и важне функције, а не само влажење очне јабучице.

Јунаци са „Албатроса“

РОМАН ОД Е. КОРМА

(2)

— Браво, малишане! — рече Болтерс примајући из мојих руку боцу и чашице. — Ти би био згодан за малог на лађи, Диме, и ја бих те радо повео на „Албатрос“.

Он лагано наже боцу над чашицу и ја спазих да нема малог прста на десној руци.

— „Албатрос“? — промрмља мој стриц невесело. — Зар није он страдао крај Азорских Острва.

Гро је то потврдио климањем главе и намигнуо на мене, искапивши чашицу.

— Сасвим тачно, Викторе... крај Азорских Острва. Али, ја сад имам нову лађу, која личи на стару као што две капље воде личе једна на другу. На њој сам и допутовао до Риге. Она је тамо у луци, под командом Кирбија... знаш га, може бити? Кирби „Суха Гуша“... Наравно, како га се не би сећао. Гуша је у Кирбија заиста потпуно суха, као добро уштављена кожа...

Чика Вик је расејано слушао капетаново брбљање. Држећи у руци чашицу с румом, он је за све време нестрпљиво погледао на мене. Ја сам разумео да овде моје присуство није потребно и отишао сам у кухињу.

Мувајући се око огњишта, размишљао сам о чудном госту и о загонетном држању чика-Вика. Признајем да је моја радозналост била силно заголицана и да бих дао не знам шта да сам могао дознати шта су то говорили стари пријатељи. Ко је та Глис о којој ми стриц никад није говорио, па и капетан Болтерс, чије име такође није помињао. Била ми је загонетна и лађа „Албатрос“, с којом је, нема збора, било везано много успомена чика-Викових. И ко је тај Кирби „Суха Гуша?“

Заокупио ме је читав низ загонетака. Дечаку од дванаест година довољан је и најмањи ослонац па да га његова

машта пренесе у свет чуда. А моја машта добила је те вечери хиљаду ослонаца управо толико да су испунили моју главу, опили је дахом тајни и унели неспокојство за сву ноћ.

Убрзо ме је позвао чика Вик. Ја сам поставио вечеру на сто и имао сам такав изглед као да сам потпуно равнодушан према свему што се око мене дешава. Међутим, крадом погледајући, приметио сам да је мој стриц јако узбуђен. Замишљеност, блиска расејаности, овладала је њиме и за време вечере он готово ништа није јео. Али је зато наш гост био при добром апетиту. Био је необично весео, шалио се са мном и његово отворено, часно лице старог морског вука почело је да ми се свиђа.

— Вик Дилове, капетане Вик Дилове! — лупајући ножем о тањир узвикнуо је Болтерс. — Капетан Гро Болтерс није задовољан. Стари Гро мисли да се ти, пријашко, ниси обрадовао његовом доласку и новостима које ти је донео.

Стриц дохвати своју чашицу и куцну се с пријатељем.

— Гро, — одговори он, — Гро, не буди лицемеран. Ја се веома радујем што те видим, стари мој пријатељу, али ми твоје новости нису пријатне. Ја се не смем одрећи преимућства којима си ме обдарио, ако ни због чега другог а оно ради Дима. Према томе, Гро Болтерсе, потчинимо се вољи судбине и испијмо ову чашицу за старо добро време, кад је Трафалгар био још новина за нас!

— До сто ђавола, то си добро рекао! — удари Болтерс песницом па столу тако јако да посуђе зазвеча. — Нека ја командујем старим коритом а не бродом ако све то што си казао није жива истина. Ја сам увек волео твоју искреност, Дилове, и скидам капу пред твојом памећу! Истина, Виче, врећица-две златних талира никоме не може нашкодити... А сада, куцнимо се и запевајмо ону старинску:

„Ми стари морски вуци,
Хо! Хо!“

Но, мој стриц је задржавао веселог морског вука.

— Тако је, Гро. — Али, ми се нисмо видели толико године, па можемо занимљивије провести време него у песми.

— Онда да променим глас, — сложио се и капетан, наливајући себи вина у чашу. — Стари Кирби не зна куд сам отишао, иначе би и он дошао за мном. А ствар је, и сам знаш, таква да је боље бити без крманоша. Ту су довољне две старе ајкуле.

Од топлоте и вина капетан Болтерс се заруменео и ожиљци на његовом лицу добили су боју зреле вишње. Ти ожиљци јако су ме занимали и у току вечери мој се поглед више пута на њима задржавао. Размишљао сам чија ли је то рука и сабља могла наружити лице добродушног весељака Гро Болтерса.

— Хеј, момче, — разумео је он најзад један од тих мојих погледа, — тебе, како ми изгледа, занима слика на лицу капетана Гроа. Да, пријатељу мој, то је награда добијена у бици код Трафалгара. Питај стрица и он ће ти причати о томе... Тада су њему опалили лице и одвалили парченце уха пушчаним танетом, а он је ипак стигао да спасе живот капетану Гро Болтерсу.

Стриц се намршти, слушајући ове речи.

— Драги мој Гро, малишан нема потребе да слуша наша причања, — рече он. — А теби је, Диме, време да спаваш. Је ли у реду соба за капетана?

(Наставиће се)

~СКИТИ~

У Старом веку Грци су називали Скитима сва номадска племена која су пребивала у степама северно од Црног и Касписког Мора и ширила се дубоко од тих крајева на исток у пределе Азије. Скити су се спуштали и до доњег тока Дунава, а допирали су и до граница Египта.

О Скитима је писао стари грчки историчар Херодот (484—425 пре наше ере), а помињу их и други писци. Ти номади били су необично вешти коњаници и храбри, свирепи и препредени ратници, који су као вихор прелетали непрегледне степе. Поред коња, којима су се понајвише служили, Скити су имали и кола са четири и шест точкова. Кола су била прекривена материјалом од ваљане длаке, па су ти покривачи заједно са колима давали утисак „кућа", које су имале једну до три собе. Киша, снег и ветар нису могли да продру у те „куће". Кола су вукли обично волови. Сами Скити ловили су и ратовали на коњима, а од оружја су имали лук и стрелу, затим мач, штит, копље и секиру од гвожђа.

Својим боговима Скити су приносили на жртву разне животиње, а понајвише коње. Радо су јели месо које су кували у котловима или у утроби заклане животиње. Ватру су ложили животињским костима. Часну реч једни другим задавали су на тај начин што би у земљани суд насули вина, затим би они који дају један другом веру ранили своје тело ножем или шилом, па би крв која би почела да цури сипали у вино у суду. После тога у суд би ставили мач, стрелу, копље и секиру. Помешано вино и крв пили су и међусобно се заклињали на верност. У том свечаном чину учествовала је и пратња. Кад би умро неки Скит, онда би га његова родбина ставила на кола и возала од једног до другог саплеменика, који су даривали и мртваца и његову родбину. Вожња је трајала четрдесет дана, а потом би се извршила сахрана. У рату су били веома свирепи и својим непријатељима отсецали су главе, које су доносили као трофеје., На основу тога добијали су део плена. Ко није донео главу непријатеља, није имао права ни на део плена.

Скити су имали доста врача и пророка. По њиховом мишљењу највећа заклетва је била она када се неко закуне краљевским огњиштем. Ако би се краљ разболео, онда би врачи дошли и казали да је узрок болести то што се неко криво заклео његовим огњиштем. После тога они би напамет именовали као кривца некога човека, иако нису имали доказа да је он то учинио. Окривљеник је имао право да се брани, па су због тога позивани нови врачи који су имали дужност да потврде мишљење првих врача или да га порекну. Ако би они потврдили мишљење првих врача, онда су окривљенику секли главу, а његово имање добијали су први врачи. Међутим, ако би други врачи оправдали окривљеника, онда су први врачи бивали погубљени.

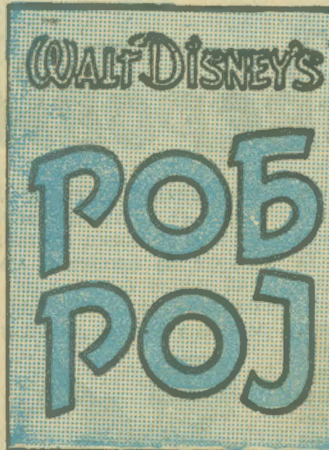
Поред овога Херодот даље прича и о ратном лукавству Скита. Тако он каже да је персиски цар Дарије (521—485 године пре наше ере), пошто је заузео Вавилон, кренуо на Ските. Када су Скити видели да не могу одолети Даријевој сили у правој борби, одлучили су да не замећу бој, него да постепено отступају и да замарају Персијанце. Отступајући, Скити су затрпавали изворе и бунаре, чупали траву да коњи немају шта да једу, а своју војску поделили су на одреде да би лакше нападали непријатеља и ометали његово напредовање. Дарије је јурио за њима, али их никако није могао да стигне. Увек су му били један дан на измаку. Када му је то досадило, он је послао једног коњаника њиховом поглавици Идантирсу и поручио му: „Чудни човече, зашто увек бежиш? Ако мислиш да си доста јак да ми се одупреш, а ти онда стани и бори се. Ако си слаб, онда опет стани и донеси ми земље и воде на дар". Земља и вода били су знак предаје.

Скитски поглавица Идантирс одговорио је Дарију на следећи начин: „Персијанче, ја радим онако како ми се свиђа. Никада нисам ни пред ким од страха бежао, па не бежим сада ни пред тобом. А ево зашто нећу с тобом да се бијем. Ми немамо градова, а поља нам нису засејана, па нас није страх да ће нам неко градове порушити и усеве поништити. Ето, због тога не журимо да ступимо с вама у борбу. Мој господар је бог Зевс, а Хестија је наша краљица. Место воде и земље теби ћу послати дарове какви ти припадају. Што си рекао да си мој господар, то ћеш ми скупо платити".

Када је Даријев посланик примио ту поруку од Идантирса, вратио се у свој логор. Чим су скитске поглавице чуле за поруку Дарија, плануле су гневом. Почели су да нападају одреде Персијанаца. Због тога се Дарије нашао у великој неприлици. За ту његову невољу дознале су и скитске поглавице, па су му послале на дар: птицу, миша, жабу и пет стрела. Кад су Персијанци упитали скитског посланика шта то значи, овај је одговорио да му је наређено да само дарове преда и да се одмах врати, а они ако су мудри, нека погоде шта све то значи. Цар Дарије мислио је да му тиме Скити предају себе и земљу. Али, један Персијанац није се с тим сложио и овако је протумачио те скитске дарове: „Ако ви Персијанци не постанете птице и не одлетите у небо, или мишеви и не завучете се у земљу или жабе и не поскачете у воду, онда се никад нећете вратити својим кућама, него ће вас стреле погубити".

Највећи глобус на свету

Каква би нам изгледала земља ако бисмо је посматрали са удаљености од 8000 километара? На ово питање моћи ће кроз две године да нам одговоре посетиоци Бобсоновог института у Велслију, у америчкој савезној држави Масачусетс. Јер, дотле ће бити готов "највећи глобус света", на чијој су изради запослени најбољи стручњаци овог института. Не само сваки континент, већ и свака земља и свака поједина област у разним земљама биће претстављени са свим својим, чак и најситнијим, појединостима. "Највећи глобус света" састојаће се од већег броја челичних плоча, имаће пречник од девет метара, а биће тежак 21 тону. Помоћу једног од два електромотора глобус ће се стално окретати око своје осовине, док ће му други омогућити непрекидно кретање око једног џиновског рефлектора који ће претстављати Сунце.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Стари и нови свет

Свет у коме живимо наука данас дели на на седам континената. Њихова имена су:

	кв. км.
Европа	10,089.000
Азија	44,000.000
Африка	29,765.000
Сев. Америка	24,000.000
Јуж. Америка	18,000.000
Аустралија са острвима	8,800.000
Антарктик	14,500.000

Међутим, у стара времена људи нису знали за овакву поделу света; она је тековина модерне науке. Наиме, они нису имали средстава која би им омогућила да испитају свет. Стари Грци били су први који су почели да деле Земљу и да појединим пределима дају имена. Површину предела које су познавали нису умели да измере. Те пределе они су називали епеирос, што је значило простор који се види изнад мора. Грци су познавали само три епеироса (простора) и то делимично: део Азије, део Европе, и део Африке. Африку су називали Либијом, а данашње име **Африка је добила доцније по** речи афер, што значи црн, јер у њој живе црни људи.

За време Римљана проширено је сазнање о величини сувих делова Земље. Римљани су те суве делове Земље називали континентима по речи континере, што је значило држати се нечега или што није острво.

Сазнање о величини континената није се готово ништа проширило у Средњем веку. Тек у времену великих подвига на морима крајем 15 века и до краја 19 века људи су успели да упознају све континенте. Због тога се Европа, Африка и Азија називају старим светом, а Северна и Јужна Америка, Аустралија и **Антарктик новим.**

Када су људи пронашли континенте, они су постепено почели да продиру и у њихову унутрашњост, те је она белина на ранијим картама на којима су били нацртани континенти постепено ишчезавала, а ризница људског сазнања бивала је све богатија. Људи су упознавали нове земље и њихова богатства, затим народе који су у њима живели, њихов живот, историју и обичаје, упознавали су биљке и животиње итд.

Сами континенти нису увек имали онакав облик какав данас имају. Тај облик се у току стотина хиљада година мењао под дејством природних сила док није дошао до данашњег облика.

ШТА ЈЕ ПАРАГРАФ?

Ако се једна јединствена основна мисао изрази у више реченица, тако да она одјекује у свакој од њих, онда се то у теорији књижевности назива параграфом. Не може се поставити правило кад треба прећи на други параграф, али то се обично ради кад се прелази на мисао која с мишљу из претходног параграфа нема тако непосредне и јаке везе. Потреба тог прелаза осети се приликом самог писања. Овде ћемо навести један пример, у коме је племенитост човека изражена у неколико реченица. Он гласи: „Ми имамо у себи много више доброте него што се икад исказало. Поред све себичности, цео људски род је пун љубави. Колико има људи с којима се сваког дана сретамо у овој или у оној кући и с којима смо једва неку реч проговорили. Али, ипак, ми њих поштујемо и они нас. Исто тако радује нас и кад их видимо негде у страном свету. Све се то може протумачити само оним елементом племенитости који почива у човеку".

СКАРАМУШ

Скарамуш је име под којим је чувени италијански глумац-комичар Тиберио Фјорели (1608—1694) дуго времена играо у Француској и на истој позорници са Молијером.

Иначе, под именом Скарамуш подразумева се тип разметљивог кукавице, затим то је стална карактерна улога на старим италијанским и француским позорницама (у шпанској ношњи и у црно одевен).

КОРИНТСКИ СТИЛ

Коринтски стил, стил који припада грчком граду Коринту, појавио се као трећи по реду, одмах после дорског и јонског, у грчкој архитектури крајем петог века пре наше ере.

ЗВЕР над ЗВЕРОВИМА

Природа вероватно није створила свирепију, храбрију и упорнију животињу од ждеравца (врсте куна) чије је латинско име „гуло гуло". Он је нешто већи од шкотског теријера. Али, у поређењу с њим лисица је наивна, а лав готово срамежљив.

Овај највећи разбојник међу зверима претставља страх и трепет за ловце и животиње у пределима где живи. Догађало се да пума или сури медвед препусте ждеравцу жртву коју су тек уловили, да пред њим чопор вукова побегне, а једном, тек што је доведен у зоолошки врт преклао је белог медведа.

Индијанци верују да се „ђаво заодене у облик ждеравца кад сиђе на земљу", — јер, како би се иначе могло протумачити његово невероватно познавање људских навика и обичаја.

Ждеравац је иначе толико препредан да га људи ретко виђају, иако живи на широком појасу канадских и северoамеричких шума, као и на планинским голетима Северне Европе и Азије. У кавезу ретко поживи коју годину.

Он је висок 40 до 45 сантиметара, дугачак један метар, а тежак 11 до 14 килограма. Иако припада породици куна, више личи на малог мрког медведа. Има кратке ноге, широку главу и снажан труп. Невероватно је јак и може да повуче трупац који би једва два човека померила. Једино су му очи слабе, па због тога често, као човек, стави шапу изнад очију кад гледа у даљину. Али, зато је његов њух изванредно изоштрен. Његово крзно нема готово никакву вредност.

Беспрекоран је то борац, дугих и повијених чељусти и као нож оштрих зуба. Ждеравац не зна за страх. Кад се баци на жртву бори се и напада тако да би човек заиста могао помислити да се под њеним чупавим крзном крије сам ђаво. Ма колико му противник био надмоћнији, он никад неће побећи, јер у борби зна само за победу или смрт.

Мало је бораца који су савладали тог малог ђавола. Али, као што је то чудан створ, тако му је и победник необичан: њега савлађује миролубиви и оштроумни дабар. Кад ждеравац нападне дабра који се мирно одмара на обали, он прво покуша да се ослободи нападача. Како у томе готово никад не успе, он га шчепа зубима и повуче под воду где га држи док се насилник не удави.

Ждеравац живи у усамљеним пећинама и пукотинама где од траве, маховине и сувог лишћа гради лежај. Иако је углавном ноћни ловац, може се и дању срести. Та звер је неуморна и ловећи зна да се удаљи од свог склоништа и до сто километара. Храни се углавном мањим животињама, али напада и крупнију дивљач. Има случајева кад тај насилник, натеран глађу, напада и савлађује и одраслог јелена. Понекад се шуња за рисом или медведом, сачека да та крупнија звер што улови, па је онда отера и присвоји плен.

Човек мора да помисли да тај „ђаво у животињском облику" гаји огромну мржњу према свему што види, јер уништава све што стигне — рекло би се само ради уништавања. Нико не уме да протумачи какав га нагон води и учи како да схвати намену клопке, пушке и разних других механичких справа. Не може се тврдити да га је искуство томе научило ,јер ту способност показују и јединке које никад раније нису виделе човека и његове рукотворине. Често се догађа да звери похватане у кљуса која је ловац поставио — растргне, или извуче из клопке и мртве сакрије. Понекад прати ловца који поставља кљуса и одалиње их, откопава и одвлачи километрима далеко да би их сакрио. Једна од његових омиљених забава је да упадне у колибу отсутног ловца и да све што тамо нађе уништи или покраде.

Да би га уловио и тако се ослободио те напасти, ловац мора да буде изванредно искусан и — да има много, много среће.

Пре неколико година у истурену продавницу ловачких потреба у канадској провинцији Онтарио стигао је, усред сезоне лова, сав очајан, један Индијанац-трапер. Пословођа продавнице, неки стари Шкотланђанин, знао је да је јадника морала задесити озбиљна несрећа кад се ту нашао јер је од свог ревира имао да превали далек пут.

Индијанац је становао у колиби удаљеној око сто километара. Он је, како је то испричао, последњих месеци био сакупио много скупоцених крзна. Али, једног дана у његовом ревиру појавио се ждеравац. То му је било јасно кад је, обилазећи клопке, наишао на раскомадане животиње, или само трагове ловине. Следећег дана пошао је са својим великим псом на ловиште да постави најсавршеније замке да би ухватио тог разбојника. Успут је у снегу приметио свеже трагове ждеравца. Напунио је пушку, а његов пас почео је да режи осећајући да је звер у близини. Баш кад је ловац сео да руча, пас је пронашао прогоњену звер и дао се у потеру за њом. Док је Индијанац устао и потрчао, пас и ждеравац већ су се били ухватили у коштац. Због тога, он није хтео да пуца, јер је лако могао погодити свог пса, већ је пришао и кундаком почео да удара штеточину. Збуњен, ждеравац је пустио пса, побегао у шипражје и нестао. Метак који је ловац за њим испалио није га стигао, а пас је од задобијених рана убрзо угинуо.

Решен да га убије, ловац је наставио потеру до сумрака, а тад је припремио заклон за преноћиште. Кад се ујутру пробудио, крпље су му биле искидане на комаде, а без њих се није могао кретати по дубоком снегу. Да несрећа буде већа, ни хране није имао довољно. Јасно му је било да је ждеравац и овог пута био однео победу над њим и да се негде у близини крије. Због тога је сву своју опрему и пушку добро сакрио у снег пре него што је пошао до оближње шумице да од грања направи примитивне крпље. Кад се после непуног часа вратио, наишао је на прави покор: његово ћебе било је искидано на комаде, остала опрема развучена, али што је најгоре — пушка и шибице били су нестали.

Ужасно уплашен, ловац је једва стигао до своје колибе, али тек ту га је чекало најнепријатније изненађење: његов четвороножни непријатељ био је стигао много пре њега и уништио му сва крзна, појео или упропастио све залихе хране и сву опрему коју је нашао.

Пострадалом ловцу-Индијанцу пословођа истурене продавнице дао је на кредит нову опрему и показао му један приручник за ловце који је издала нека велика трговинска кућа. У одељку о ждеравцу стајало је:

„Појави ли се та звер у ревиру, ловцу остају само две могућности — да је убије или да се сели."

ЗАГОНЕТКЕ ПРИРОДЕ

Природа још крије многе крупне и ситне тајне и разна изненађења за оне који настоје да је упознају. Природњаци и људи који су највише у природи често наилазе на њене загонетке, које још нису успели да реше. Ево, неколико примера тих необичних појава.

Откуд су знали?

Дубоко и пет хектара велико језеро красило је имање једног природњака у Јужној Каролини, у Америци. Од оближње речице било је удаљено око три километра. Безброј животиња и биљака множило се деценијама у том језеру, док једног лета, без видљивог разлога, језеро није потпуно пресушило. Живот је на том

простору за извесно време био замро, а кад се дно језера сасвим осушило, тамо где је некад била вода, никло је жбуње, трава и пољско цвеће.

Пет година касније, после обилних киша, језеро се као неким чудом, необјашњиво, као што је пресушило, опет створило. И — што је најчудније — после врло кратког времена, готово неколико дана, у језеру су се појавили велики гргечи, барске змије, крупне краставе жабе, алигатори — све оне животиње које у том крају обично живе у стајаћим водама. Али, где су оне све биле у протеклих пет година? На који су тајанствени начин примиле вест да је њихово језеро опет пуно воде?

Све оне који су у том крају живели заиста је задивило којом су се брзином језерски становници поново нашли у свом старом дому.

☆

Природа је неке гуштере обдарила сасвим необичном способношћу за одбрану од непријатеља. Кад таквом гуштеру запрети опасност, он, помоћу мишића и нарочитих жила, остави на путу свој реп без проливања и једне капи крви. Потом гуштер побегне остављајући овај део свог тела који цео сат може да се уврће и окреће као да је жив. Док се нападач заустави и испита шта је то отпало, гуштер је већ нашао сигуран заклон. После тога, бегунцу не остаје ништа друго до да стрпљиво сачека да му нов реп израсте, а преварени нападач одлази да тражи другу жртву.

Одкуд израз „БЕЛА ВРАНА"

Постоје код разних народа различите легенде које нам причају да су некад све вране биле беле као снег и да су из овог или оног узрока поцрнеле. Једну такву легенду испричао је једном у неком друштву француски књижевник Алфред де Мисе тврдећи да је она лепша од свих које је икад чуо. Да вам је испричамо.

Некад давно, пре много векова, на Апенинском Полуострву зиме су биле много оштрије него данас. Нарочито је једне године зима била страховито сурова и дуга. Али, становници су успевали да је некако подносе, све док није дошао 30 јануар. Тога дана мраз је просто кидао месо с људи и нико није ни помишљао да напусти кућу. Све реке биле су залеђене, а оштар зимски ветар дувао је без престанка.

Мраз је трајао три дана, све до 2 фебруара увече. За та три дана од зиме је умрло више стотина људи, а о птицама и шумским животињама и да не говоримо. Да би се на неки начин очувале од смрзавања, вране су, које су до тад све биле беле, потражиле уточиште у димњацима сеоских кућа. Кад је мраз мало попустио, оне су напустиле своја склоништа. Али, њихово перје није више било бело, већ црно као гар из димњака. Од тога дана све вране су црне, све сем оних сиротица за које у димњацима није било места. Али њих је мало, веома мало, јер су готово све угинуле од хладноће. Вране бела перја постале су реткост, праве „беле вране"

Сећање на некадашње страшне зиме, а нарочито на ону кад су по легенди вране постале црне, још живи по италијанским селима, где и данас 30 и 31 јануара и 2 фебруара називају „данима врана".

МАЛЕ ЗАНИМЉИВОСТИ

РИТАМ И РИТМИКА

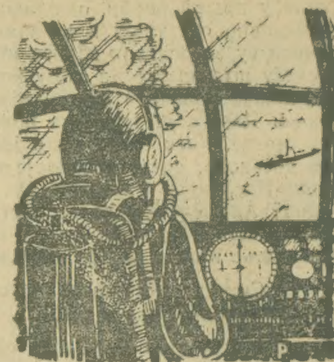
Ритам је равномерно измењивање извесних тактова у раду, игри, певању, музици итд.

Сама ритмика је наука која проучава појаве ритма у природи, архитектури, ликовној уметности, поезији, музици и гимнастици. У гимнастици се ритмика бави проучавањем ритма телесних покрета. Ритмичка гимнастика обухвата питање оваплоћења музичких ритмова помоћу телесних кретњи.

МАГНЕТОМЕТАР

У току Другог светског рата Американци су се у борби против немачких подморница служили апаратом магнетометром, чији механизам почива на принципу инклинације игле. Они су магнетометар употребљавали летећи изнад мора и чим би приметили да игла стоји усправно, одмах су знали да се испод површине воде налази непријатељска подморница, јер је њено гвожђе привлачило иглу.

Када се рат завршио, магнетометар је све више употребљаван за испитивање утробе Земље. Тако је године 1947 и 1948 кренула једна америчка експедиција у пределе Антарктика да би испитала каквих све руда има у земљи, која је била покривена страховито дебелим слојем леда. Експедицију је предводио адмирал Берд. Чланови експедиције обесили би магнетометар испод авиона и руде које су се налазиле у земљи испод леда утицале су на положај игле, па се тако

могло лакше да утврди којих руда има у земљи и на којој се дубини налазе. После тога магнетометар је корисно употребљен у рударству.

ИСТМИЈСКЕ ИГРЕ

Истмос је земљоуз, превлака, нарочито Коринтска Превлака која спаја Пелопонез са Средњом Грчком. Отуд потиче израз истмијске игре. То су биле витешке утакмице које су одржаване на Истмосу у омориковом гају који је био посвећен богу Посејдону. Те игре одржаване су увек у првој и трећој години олимпијаде. Такмичење је било из области музике и гимнастике.

ПРИЧА О МАЧКУ МИТИ КОЈИ СЕ ОДМЕТНУО У ХАЈДУКЕ

ОД ВОЛТА ДИЗНИЈА

Јохан Штраус у Београду

У старој и чувеној гостионици „Код славнога града Београда", у бечком предграђу Леополдштату, које с једне стране оплакује рукавац Дунава, а с друге сам „древни и добри отац Дунав", и Јозеф Ланер и Јохан Штраус Отац имали су свој „главни штаб". Та два чувена бечка музичара слушали су овде како лађари, уз оскудне инструменте, изводе мелодије једне игре, познате у народу под именом валцер. Ланер је први почео да музички оплемењује ту древну народну мелодију, а потом и Штраус.

У гостионици „Код славног града Београда", где су се скупљали лађари с горњег Дунава и трговци с његовог доњег тока, међу којима је увек било

и Срба из свих прибрежних градова у тадањој јужној Угарској, Ланер и Штраус давали су и своје прве музичке приредбе. Ова гостионица била је зборно место бечких свирача и кад је неко хтео да састави какав оркестар, требало је само да дође у њу и да изабере оне који су највештији. „Славни град Београд" био је не само берза на којој су трговци из јужних области аустриске царевине одређивали цене својих артикала, него и као нека берза рада за свираче бечких народних оркестара. Нарочито је био тражен неки Јован Рац (Србин), одличан свирач на виолини, за кога се каже да је родом из јужне Угарске, из града Панчева, и да је својом свирком одушевио „толику многу господу дуж целе краљевине Угарске". Он је једно време свирао у оркестру Јозефа Ланера, потом је нестао, па се наједном опет појавио, али сад у оркестру Јохана Штрауса Оца.

Штраусов истоимени најстарији син, кога је отац био наменио сасвим другом позиву, почео је већ у својој најранијој младости да се бави музиком и да компонује, упркос најстрожој очевој забрани. Као младић од осамнаест година, он је први пут јавно наступио са својим оркестром, регрутујући своје свираче — као што су то радили Ланер и његов отац — код „Славног града Београда". Тај први наступ Јохана Штрауса — Сина био је огроман. Тада најпознатији бечки музички критичар написао је само ове речи: „Лаку ноћ, господине Ланере; Добар вече, Оче Штраусе! Добро јутро, Штраусе Сине!" И тако је те 1843 године почела сјајна музичка каријера „краља валцера" Јохана Штрауса Сина, композитора „најлепших плесних звукова који никад неће да се угасе и који ће живети док свет буде волео игру". Уз огроман број валцера и других плесних композиција Јохан Штраус Син компоновао је и читав низ оперета, од којих су најпознатије „Слепи миш" и „Барон-циганин", из којих се музика и данас изводи широм целога света. Но изнад свега он је ипак остао недостижни композитор валцера и његов валцер „На лепом плавом Дунаву" сматра се ремек-делом у тој врсти музичке уметности.

Док је Јохан Штраус Отац на врхунцу своје славе био зван да диригује оркестрима на највећим европским дворовима, Штраус Син, као младић од двадесет и једне године, такође је решио да пође на турнеју, и као прво место своје турнеје одабрао је Београд, тада престоницу мале вазалне кнежевине Србије. Његови биографи кажу да су га на то наговорили Срби у гостионици „Код славног града Београда" а да је и он сам у свом оркестру имао неколико српских свирача који су га „тако чезнутљиво молили да заједнички посете њихову стару и славну српску домовину".

Ко је уговарао ту турнеју и да ли је уопште било каквог уговарања, није познато, али јануара месеца године 1846 Јохан Штраус Син са својом „бандом" стигао је дилижансом у Земун. Музичара је било много, и они нису могли да стигну сви заједно. У Земуну су се дочекивали пуну недељу дана. А када су се сви скупили, онда су се саоницама преко Саве превезли у Београд. Зима је била тако жестока да су Дунав и Сава били сасвим залеђени и „заметени снегом као и сви друмови". Београд завејан снегом, с ниским кућицама, зидом ограђеним, на стрмени савске падине, изгледао је бечким гостима као неки ванредно сликовити градић „из древне бајке". И на том снегу и вејавици, „људи у оријенталном руху, срдачни и сусретљиви као и старе Бечлије" помогоше „господину Јохану Штраусу и његовим музичарима да изиђу из саоница и да убрзо крену где им је било одређено". А кренули су у тада једини хотел који је постојао у Београду и који је носио име „Код јелена". Собе су биле добро загрејане, тако да су се убрзо „откравили и музичари и инструменти". Свој први концерт Јохан Штраус Син дао је у кнежевом конаку. Био је то бал на који су били позвани и командујући аустриски генерали из Петроварадина, Темишвара а присуствовао је и тадањи влашки кнез. За ту прилику Јохан Штраус је компоновао српску полку и српски валцер, и то су његове најраније композиције. За валцер је тада код нас постојао израз „ваљка" — дословни превод немачке речи валцен, што значи ваљати се. Али окретне игре биле су у тадањем Београду још слабо познате и кад је Јохан Штраус приредио свој други концерт „Код јелена", било је врло мало играча који су умели да се послуже његовом лепом музиком. О тој Штраусовој посети Београду код нас је само забележено да је: „Престоницу српску са својом бандом посетио славни бечки вештак у мусики господин Јохан Штраус" и да је увесељавао „високи београдски публикум" у неколико наврата.

Из Београда је Штраус отишао у Панчево а потом у Темишвар, и даље. Била је то његова прва музичка турнеја. Доцније, када је постао славан у читавом свету, он се увек радо и са усхићењем сећао своје прве турнеје и „малога симпатичнога али славнога града Београда" у коме је као младић изводио своје најраније композиције и загрејао срца „уваженог друштва које га је топло примило".

„За" или „против" чаја и кафе

Чај и кафа су штетни по људско здравље. И не само штетни, већ претстављају праву опасност за животе оних који их пију" — тврдили су средином 18 века многи шведски лекари.

"Није тачно" — одговарале су им неке њихове колеге, као и сви љубитељи ових напитака који су тек у 18 веку почели да се одомаћују у скандинавским земљама. Предавања о штетности кафе и чаја одржавана су у многим градовима Шведске и противници тих "страшних непријатеља дужине човечјег века" почињали би да држе праве проповеди чим би угледали човека са шољицом црне кафе у руци. Читава Шведска била је подељена на два табора: "за кафу и чај" и "против кафе и чаја".

Али, једног дана све те препирке, које су обично биле веома жучне, престале су. У прегањања око "за" и "против" умешао се и шведски владар Густав III својом одлуком да се до истине дође путем експеримента. Наиме, у то време због једног убиства била су осуђена на смрт два брата-близанца, људи средњих година и доброг здравља. Густав III их је помиловао и смртну казну заменио им доживотном робијом под условом да пристану да сваког дана један од њих испије одређену количину кафе, а други чаја.

Браћа су пристала. И отада, па за дуги низ година, један од њих добијао је свакога дана по неколико шоља чаја, док се други свакодневно сладио кафом. Здравље их је одлично служило. Најзад, кад је већ зашао у осамдесет и четврту годину, један од њих — онај који је пио чај — умро је, и то од запаљења плућа. Други је поживео још неколико година.

Тако је, на задовољство већине Швеђана, овај необични сукоб завршен повољно за оне који су били "за кафу и чај". Иако су ови напитци продрли у Шведску доцније но у остале земље Европе, Швеђани су постали највеће "кафеџије" у Старом свету и све до пре неколико година просечна потрошња кафе по особи била је у Шведској највећа на свету.

Освојен је други највиши врх на свету — Годвин Остин

Италијанска алпинистичка експедиција под вођством професора Дезија освојила је 31 јула ове године други највиши врх на свету — Годвин Остин. Висок 8614 метара, овај врх се налази у планинском масиву Каракорум, неколико стотина километара западно од Монт Евереста. Успон према Годвин Остину знатно је тежи од успона на Монт Еверест.

У току последње 52 године, шест експедиција је покушало да се попне на Годвин Остин. Прва испитивања погодног прилаза овом врху извршена су 1892. Десет година доцније, четири Швајцарца су узалуд покушавала да се попну на врх. Покушај грофа од Абруце, 1909 године, такође није успео. Године 1938 једна америчка експедиција попела се до висине од 7920 метара. Следеће године успела је једна друга америчка експедиција да се приближи врху до на 300 метара. У овом покушају да се освоји врх погинула су три шерпаса и један алпинист, а прошле године погинуо је још један амерички алпинист.

Овогодишња италијанска експедиција имала је такође једну жртву. Марио Пушез платио је животом 20 јуна. Експедиција, коју је сачињавало седам научника и једанаест алпиниста, успела је да стигне на врх у групама од по два и три човека, који су међусобно били везани конопцем. После Годвин Остина, највиши неосвојени врх на свету је Канченјугва у Хималајима. Он је висок 8.588 метара.

Невероватне ловачке приче

„Ловачке приче" не уживају глас да су истините. Па ипак, приче о лову, које је прикупио и објавио познати амерички природњак и ловац Френк Лејн, важе као веродостојне. Ево неколико његових ловачких анегдота из истоимене збирке.

Кад би се писала историја хитаца, један од најчуднијих, али и готово невероватних случајева без сумње био би овај. Неки ловац убио је једним зрном зеца. Зрно је прошло кроз њега, ударило у један камен, одбило се и вративши се ранило стрелца у бутину.

Има, међутим, случајева кад уопште није било потребно пуцати да би се уловила дивљач. У једном енглеском ловачком аналу забележено је да је приликом једне велике хајке неки хајкач подигао мотку и од шале „нанишанио" на једног тетреба. Баш као да је окинуо, тетреб се у лету затетурао и пао. Његово крило, како је затим утврђено, било је већ раније сломљено и кад је уплашивши се од мотке, нагло променио правац лета, оно се повредило и птица се стрмоглавила на земљу.

Сличан догађај доживео је и један ловац који је, наишавши на совуљагу, нагонски дигао пушку и нанишанио. Али, још пре него што је опалио, сова је пала. И њој је било сломљено крило. Једном приликом

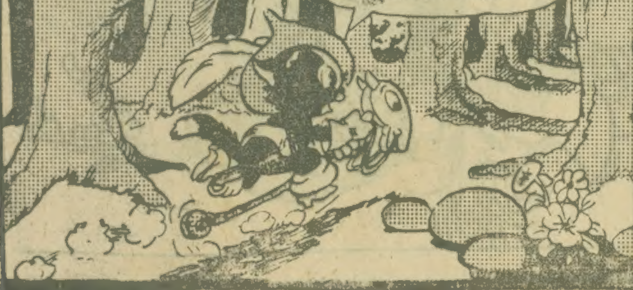

је и Гледстон, енглески државник, на необичан начин „убио" јаребицу. Она се тако брзо и изненадно створила пред њим да није имао времена да пуца. Љут, али са осмехом на лицу, он је подигао кундак своје пушке у ваздух. Јаребица је налетела право на кундак, сломила врат и пала мртва пред Гледстона.

После појединих „срећних" хитаца догађа се да птице почну да падају као с неба. Тако је једном неки енглески ловац с два метка — по један из сваке цеви — оборио осам дивљих гусака. Око тридесет пет килограма гушчијег меса стајало је тог Енглеза десетину пенија које је издао за метке. Сасвим супротно тим срећним хицима, три ловца су једном приликом испалила 360 метака и уловили — свега три птице.

Кад непрегледна јата дивљих голубова преплаве небо Северне Америке, лов на њих може да буде изванредно богат. Један начин да се једним хицем обори мноштво дивљих голубова је тај да се ископа дугачак, прав ров у који се стави доста проса. Кад се голубови да би кљуцали просо у низу поређају дуж рова, они претстављају идеалну мету за постављање минхаузеновских рекорда. Било је случајева да је и по 75 голубова оборено на тај начин једним јединим метком. Забележено је да је неки амерички ловац из једне старомодне шкљоцаре у таквом рову једним хицем убио 125 голубова.

Јединствен је свакако и овај случај. Неки несрећни ловац погодио је једним метком човека, а другим дечака. Срећом то су биле само лаке повреде, јер ловац је, иако није намерно гађао у њих — промашио!

Данас је група наших археолога ископала један метални, херметички затворен ваљак за који је утврђено да је стар 5000 година. У ваљку се налазе разни извештаји и подаци који претстављају драгоцене документе на основу којих се може веома лако реконструисати начин живота наших предака из 1954 године“.

За будућа поколења

Овако ће, вероватно, изгледати вест која ће се кроз педесет векова појавити у неким листовима, наравно, ако још буду излазиле новине као што су данашње. Овај метални ваљак о коме ће, можда, новине далеке будућности писати, био је пре две године узидан у темеље једне подземне гараже у Лос Анђелосу. У њему се налази обиље података о друштвеном и политичком животу данашњих људи, о свим научним постигнућима оствареним до 1954 године, као и микрофилмске копије свих данас познатих листова и часописа у свету.

У случају да наша цивилизација једном ишчезне, као

што су ишчезле многе старе цивилизације, и место ње се појави и развије нова, њени археолози неће се наћи пред тајнама за чије ће им решење бити потребне деценије напорног рада, нити ће се будући Шамполиони борити с неразумљивим знацима наших азбука. Јер, данас се готово у читавом свету приликом подизања великих грађевина у њихове темеље ставља по једна „порука“ будућим поколењима. Занимљиво је видети шта све садрже те „поруке“, према којима ће будуће човечанство судити о нама, нашој култури, начину живота и обичајима.

Године 1936, испод зграде ректората Оглторповог универзитета у америчкој држави Џорџији изграђено је такозвано „склониште цивилизације“, које се, ако човечанство не задеси каква несрећа и ако његов развитак буде неометан, неће отварати до осамдесет другог века. „Склониште цивилизације“ уствари је једна подземна просторија запремине 74 кубна метра, чији су камени зидови дебели преко два метра, док јој као таваница служи једна природна стена дебела преко пет метара. У склоништу се налази више десетина металних кутија чије су унутрашње стране обложене азбестом, а у свакој од њих по један херметички затворен стаклени цилиндар. Ти цилиндри садрже све оно што је потребно да наши далеки потомци добију јасну и потпуну слику о животу данашњих људи.

Стручњаци који су спремали и одабирали тај материјал помишљали су и на то да у 8113 години, кад скровиште треба да буде отворено, људи можда више неће знати енглески. Због тога су ставили у њега и један апарат који се покреће помоћу обичне ручице (ко зна можда у осамдесет другом веку људи више неће знати за електрицитет) и који ће будућим научницима олакшати учење „мртвог енглеског језика“. Апарат, уствари нека врста кинопројектора, садржи 1500 слика разних предмета и сликовно претстављених појмова испод којих су исписани њихови називи на енглеском. Поред тога, свака од тих слика претстављена је и говорно, тако да ће будући истраживачи истовремено видети написано њено име, и чути како се оно изговара.

Зашто је баш 8113 година одређена као година отварања „склоништа цивилизације“? Због тога што ће од тадашњих становника земље наш век бити исто толико далеко колико је од нас далеко време из кога потиче први досад познати писани историски споменик.

Предмети који се стављају у темеље као „порука“ будућим поколењима нису увек чисто научни материјал, мада ће и они моћи да послуже као допуна општој слици живота и обичаја људи двадесетог века. Приликом прославе постављања камена темељца за један омладински клуб, један од инжењера затражио је од неког десетогодишњег дечака да испразни своје џепове. У њима се нашло: шест удица, један ножић, комадић канапа, један затварач за боце, поломљена бусола и неколико металних новчића. Све те предмете инжењер је завио у дечакову, не сувише чисту марамицу и завежљај ставио у металну урну, која је одмах потом узидана у темеље.

Судећи по свему, идеја да се будућим поколењима остављају слична „завештања“ није нова. Археолози који су ископавали и проучавали палате и храмове старих Халдејаца и Асираца често су наилазили на текстове, уклесане у камене темеље, који су садржавали разне податке о вери, обичајима и историји тих давно изумрлих народа. Но, тек египатске пирамиде претстављају прва права „склоништа цивилизације“. У њима су нађена не само уметничка дела од неоцењиве вредности, већ и предмети којима су се Египћани служили у свакодневном животу.

У Средњем веку није био обичај да се у темеље стављају овакви предмети. Једино су понекад стављане урне с пергаментом на коме су била исписана имена градитеља, сопственика зграде или људи који су материјално помогли њено подизање.

Једно занимљиво „склониште“ изграђено је испод „Клеопатрине игле“, познатог лондонског обелиска. У камену шупљину испод њеног темеља стављени су разни предмети, међу којима се налазе фотографије дванаест младих и лепих Енглескиња, једна боца за млеко, кутија укосница, пакло цигарета, неколико листова и часописа и један бријач.

У Њујорку, на простору где се 1939 године одржавала Светска изложба, налази се данас један камени споменик. А испод њега, на дубини од шеснаест метара, заштићен стотинама тона петролејске смоле и минералних уља, лежи један суд облика торпеда, израђен од неке веома отпорне легуре. У њему се налази други суд од пирекс-стакла, из кога је најпре извучен сав ваздух и уместо њега уведен азот. Шта ће 6939 године — када по жељи и замисли градитеља склониште треба да буде отворено — будући становници Њујорка наћи у металном торпеду? После пет хиљада година лежања у земљи поново ће „угледати“ светлост дана један отварач за конзерве, налив-перо, фотографски апарат, четкица за зубе, наочари, грађевинске алатке, разни речници, часописи, изабрани текстови из светске књижевности, микрофилмовани научни текстови, часописи и новине и — један женски шешир.

Почетком „атомског века“, тачније речено 1939 године, испод темеља једног од великих магнета циклотрона у техничком институту у Кембрицу, у Америци, стављена је овећа бронзана кутија пуна научних списа из области нуклеарне физике. Она неће дуго лежати испод земље, јер је предвиђено да се отвори већ 1989 године, да би се могло упоредити „детињство“ атомистике с њеном „педесетогодишњом зрелошћу“.

Шегрт Езопет

Езопет је лице из једног француског шаљивог комада с краја 15 века. Уствари, то је један кројачки шегрт, а сам комад у коме се он појављује доста је верна слика живота шегрта у то време, кад су се сударали интереси мајстора, помоћника и шегрта и кад су на све могућне начине изигравана правила, а поротници приликом спорова остајали мирни.

Посластичари тога времена слали су своје шегрте да продају колаче уместо да их уче како се праве. То је био случај и са шегртима из других еснафа. Поред тога, мајстори, па и помоћници, поступали су рђаво са шегртима, а ови су постајали све несташнији и гледали су да учине ма какву ситну пакост својим немилосрдним господарима.

Тако се у овом шаљивом комаду говори како је шегрт Езопет био дужан да пази да на тезги увек стоје маказе, конац и напрстак, да би мајстору у сваком тренутку били при руци. Езопет је радио пуне две године код свога мајстора, а ништа није научио, јер му је овај давао да ради послове који немају никакве везе са занатом. „Ти си овде, говорио му је мајстор, да чуваш дућан кад мене позову у град да шијем“. Мајстор није признавао Езопету ни да зна конац уденути у иглу, заглупљивао га је, сматрао да је веома дрзак и стално га опомињао да причува леђа. Поред тога, мајстор је на сва уста јадиковао што мора шегрта да храни, а како је био велик тврдица шегрт му је изгледао страховито прождрљив. Иако му је давао јадну храну, мајстору се чинило да Езопет живи као бубрег у лоју.

У комаду се даље прича како код мајстора долази неки племић са женом којој хоће да скроји хаљине. Ту се даље износи још једна слика из онога времена: „Однећемо сукно мајстору, каже племић, и тражићемо да пред нама кроји, јер кројачи увек краду“. Жена је кројачу донела на поклон препелицу и крило од фазана да би јој што лепше направио хаљину. Она напомиње да од тога да и шегрту да једе, али мајстор каже да шегрт уопште не воли печење од дивљачи. Она је то испричала шегрту, што је овога јако разљутило, па је одлучио да се мајстору освети. Он уграби прилику кад мајстор није био у радњи и исприча племићу да његовог мајстора често обузму напади неке болести, а знаци те болести су што стално маше рукама, шета по дућану и често удара руком по столу. Кад му то дође, онда је врло опасан. Чим је то испричао, шегрт је сакрио маказе, креду и иглу. Кад је мајстор дошао и хтео да кроји, није могао да нађе ниједну потребну ствар, па је почео да удара шаком по столу. Племић је мислио да то почиње наступ лудила, па кројача добро изудара.

Веровали или не...

ЖЕНА-АДМИРАЛ

Гркиња Ласкарина Бубулина била је адмирал чи-

таве једне флоте, која се за време грчких ратова за ослобођење храбро борила против Турака. Као заповедник флоте ова, вероватно досад једина, жена-адмирал борила се за ослобођење своје земље од 1821 до 1825 године.

ЗБОГ ГРЕХОВА ОТАЦА...

Близу 300 година ученици гимназије у предграђу Фридрихсборг, у Копенхагену, страдали су због једног преступа који су 1658 године учинили њихови преци. Те године Швеђани су били напали Копенхаген и, док су се остали делови града бранили, становници овог предграђа предали су се непријатељу. Доцније, кад је мир закључен, предграђе је строго кажњено. Између осталог, ученицима тамошње гимназије било је одузето право на летњи школски распуст. Док су се остали ђаци одмарали, ученици ове гимназије, ни криви ни дужни, морали су да иду у школу.

КЛУБ ЋУТАЛИЦА

Већ десетинама година у Лондону постоји клуб ћуталица. Једино правило тог клуба је: ћутати и не производити никакав шум. Члан који прекрши то правило, сместа се искључује из друштва.

Пре петнаест година провалила је у просторије клуба једна група крадљиваца која је успела да се дочепа клупске касе. Један члан клуба, који је случајно приметио крадљивце, отворио је прозор и стао да дозива упомоћ. Крадљивци су били ухваћени, каса спасена, али је недисциплиновани члан избачен из клуба због тога што је прекршио правила и проговорио у клупским просторијама.

НЕУМОРНИ ГОВОРНИК

М. Х. Хершфилд, грађанин Њујорка, „боловао“ је од чудне болести: да одлази на разне банкете и да на сваком од њих одржи поздравни говор. Он је једном за свега осам месеци обишао 264 банкета и одржао исто толико говора.

НЕОБИЧНА ОСВЕТА

Жан Луј, војвода од Епернона (1554—1642), француски адмирал и један од миљеника Анрија III, имао је због свог повлашћеног положаја у земљи прилично непријатеља. Један од њих, немајући другог начина да му се освети, издао је о свом трошку књигу од 500 страница, на чијим је корицама стајао наслов: „Јуначка дела војводе од Епернона“. Међутим, сем натписа на корицама, књига није садржавала ни једну једину реч!

ЖИВИ ПРАПОРЦИ

Девојке из афричког племена Ђубанг улепшавају се на тај начин што расецају себи кожу на лицу и у расекотине стављају стаклене

куглице у којима се налазе зрна пиринча. Сваки покрет главом ових девојака пропраћен је лаким звецкањем, које потсећа на звук прапораца из даљине.

Волт Дизни:

ДУШКО ДУГОУШКО

И ДРУГИ ДОБРИ И РЂАВИ СТАНОВНИЦИ ЊЕГОВЕ ВАРОШИЦЕ И ОКОЛИНЕ

НАДМУДРЕНИ ОТИМАЧ

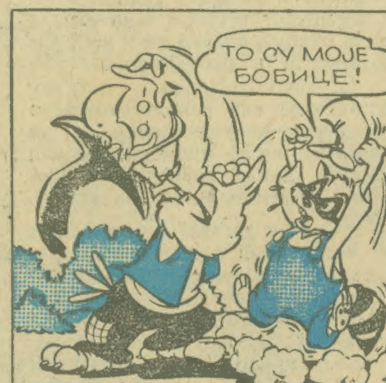

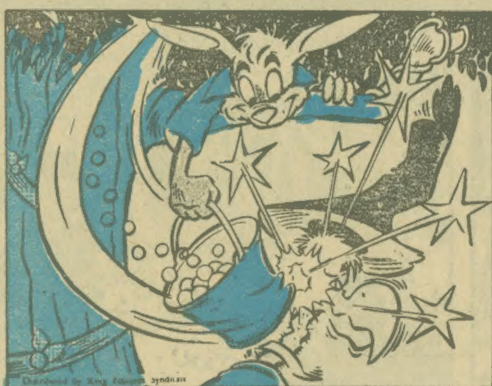

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Данас вам доносимо животопис једног нашег драмског писца, песника и приповедача.

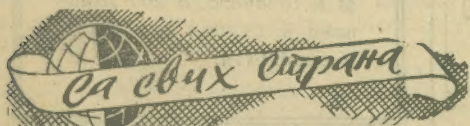
Родио се у Дубровнику 1857 године. Правни факултет завршио је у Загребу. По завршетку студија био је једно време административни чиновник у Далмацији. Доцније, од 1907—1911, провео је на дужности драматурга Хрватског казалишта у Загребу. После тога није више ступао у службу, јер се бавио искључиво књижевношћу, све до своје смрти 1928 године. Аустриске власти затвориле су га 1914 године у Дубровнику као „српског пјесника“. Тада је бачен у шибенску тамницу, одакле је пренесен у загребачку болницу где је изгубио једно око. Био је један од наших најплоднијих позоришних писаца од почетка овога столећа све до Другог светског рата. По једном од његових позоришних комада снимљен је пре две године филм домаће производње који се давао под именом „Невјера“.

Да ли сте се сетили о коме је писцу реч? Ако нисте, читајте даље.

Написао је приповетке „Пером и оловком“, роман „Стари гријеси“, а од драма: „Психе“, „Смрт мајке Југовића“, „Госпођа са сунцокретом“, „Машкарате испод купља“, „Дубровачка трилогија“ и „Еквиноцио“.

Ако се ни досад нисте сетили о коме је писцу реч, дајемо вам одговор.

(Иво Војновић)

РЕНДГЕНСКИ СНИМЦИ У БОЈИ

Један асистент на електротехничком факултету Калифорниског универзитета недавно је успео да пронађе начин за добијање рендгенских снимака у боји. Различите структуре појединих органа добијају се на тим сликама у разним нијансама и на тај начин лекар може да прати не само разне деформације у организму, већ и промену у боји оболелих места. Овакви снимци добијају се на сличан начин као и обичне фотографије у природним бојама. Да би се добио један такав снимак, потребно је да се један исти део тела сними три пута, служећи се притом различитим дужинама икс-зракова. Те разлике у таласним дужинама нису велике. Тада се та три снимка пројектују кроз три различито обојена филтра. На тај начин добија се један снимак у природним бојама.

Проналазач сматра да се исти овај принцип може применити и за добијање снимака помоћу невидљивих ултравиолетних и инфрацрвених зракова, или њиховом комбинацијом са икс-зрацима и видљивом светлошћу. На једном тако комбинованом снимку икс-зраци би изнели на видело коштану структуру и чврсте унутрашње органе, инфрацрвени би продрли само у слојеве испод коже и омогућили снимање крвних судова испод ње, а обична светлост снимање спољашњих делова тела.

ХОРМОНИ И БЛАТНО КУПАТИЛО

Научници су већ поодавно утврдили да се људски хормони могу наћи у неким производима биљног порекла, затим у битуменским шкриљцима, па чак и у непрерађеном петролеју. Пре извесног времена они су нађени и у минералном блату које се искоришћава као лек против разних обољења. На основу овог последњег открића, неки лекари су закључили да су блатна купања од користи, између осталог и зато што кроз болесникову кожу, која долази у додир с минералним блатом, продиру хормони, о чијем се присуству на таквом месту доскора ништа није знало.

ЏИНОВСКО ЦВЕЋЕ НА ФИЛИПИНИМА

За време једног истраживачког путовања по Филипинским Острвима, два европска ботаничара открила су на острву Минданао један чудан, дотад непознат, цвет који урођеници називају „боло“. Цвет боло има пет круничних листића, који заједнички чине један неправилан круг са обимом од „свега“ три и по метра. Боло расте у бокору, који понекад може да захвати површину од 50 квадратних метара. Поједини боло-цветови могу да буду тешки и по десет килограма.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ЖИВОТ У РЕТОРТИ

Стенли Милер, двадесеттрогодишњи студент из Чикага, учинио је прошле године једно веома значајно откриће, које је, сем у круговима биолога и хемичара, прошло прилично незапажено. Наиме, Милер је, радећи у лабораторији познатог стручњака за нуклеарну физику Харолда Јурија, успео да хемиским путем добије једну органску супстанцу која би, по својим особинама, могла одговарати првим облицима органског живота на Земљи. Милеров циљ био је да у лабораторији створи услове сличне онима, који су постојали на Земљи пре нешто више од три милијарде година, кад су се на њој, по мишљењу стручњака, почели јављати први облици живота.

Приликом тих експеримената, Милеру је као „Земља“ служила једна стаклена реторта с водом која је стално кључала. Водену пару он је мешао с разним гасовима Кад је једном кроз ту вештачки створену „атмосферу“ пропустио електричну струју високог напона, приметио је да су се у реторти образовале неке аминокиселине, из којих се, као што је познато, састоји беланчевина. А беланчевина је, са своје стране, веома важан састојак свих биљних и животињских ћелија.

Откриће младог студента од двоструке је важности. Оно можда објашњава и решава тајну постанка живота на Земљи. С друге стране, овај проналазак може једног дана да „послужи као основ за хемиско добијање беланчевина потребних за исхрану, које ће заменити месо“ — каже се у једном чланку у коме је описан Милеров експеримент.

ЕЛЕКТРОНСКИ ТЕРМОМЕТАР

Године 1847 почео је у болницама да се употребљава живин термометар. Отада па све до данас он је остао у употреби као једино средство за одређивање телесне топлоте болесника. За то време облик термометра се мењао, али је принцип на коме је заснован остајао исти. Наиме, температура се одређивала према висини до које се жива пела у стубу. Да би се помоћу живиног термометра одредила тачна температура потребно је неколико минута. То значи да се на мерење температуре у великим болницама и клиникама утроши неколико часова дневно. То време биће ускоро сведено на минимум, јер је недавно израђен електронски термометар помоћу кога се температура може измерити за свега пет секунди. Главни део електронског термометра претставља једна метална плочица начињена од смеше кобалта, тунгстена и угљеника. Та плочица веома је отпорна према топлоти и ступањ њеног отпора према загревању бива означен на једној скали, означавајући на тај начин температуру болесника.

РАК КОД ДОМАЋИХ ЖИВОТИЊА

Рак напада не само људе, него и домаће животиње које нам служе за исхрану. Мада се засад није нашао ниједан случај каквог поремећаја код људи који би био изазван уношењем у организам меса од животиње оболеле од рака, продаја таквог меса забрањена је готово у свим земљама. Само у САД прехранбена индустрија трпи сваке године штету од 2,5 до 3 милиона долара јер се, због канцерозних обољења, мора бацити око 10 хиљада закланих животиња.

Ипак, број обољења од рака код животиња много је мањи него код људи. Ово свакако због тога што се животиње кољу пре но што достигну пуну зрелост, док се рак, бар код људи, јавља претежно у старијим годинама.

НОЋНИ ИНСЕКТИ ВИШЕ „ВОЛЕ“ БЕЛУ ОД ЖУТЕ СВЕТЛОСТИ

Постоји мишљење да се инсекти не скупљају око жутих и наранџастих светиљки. Због тога су у многим земљама летње баште и локали осветљени само жутом светлошћу. Међутим, утврђено је да је ово мишљење погрешно. Ноћни инсекти окупљаће се и око жутих светиљки и улазити у одаје осветљене жуто, али само онда ако у близини нема обичне, то јест беле светлости. Због тога је најбоље осветљавати баште и станове жутом светлошћу, а мало даље од њих поставити једну или две беле светиљке, које ће служити као „мамац“ комарцима и осталим инсектима.

СВЕТЛЕЋА ОДЕЋА

Одела која светле у мраку последњи су изум који треба да сведе на најмању меру број саобраћајних несрећа у којима обично страдају пешаци. Стручњаци тврде да пешаци ноћу углавном страдају због тога што возачи моторних возила нису у могућности да их на време примете. Статистички подаци саобраћајних органа показују да је број несрећа чије су жртве били пешаци много мањи за време лета кад су људи и жене одевени у одела светлих боја. Полазећи од тога, директор хемиске лаборатори је у саобраћајном отсеку државног колеџа у Ди Моину, Ајова, израдио је синтетичку материју која 150 пута јаче одбија светлост од беле боје. Материјал се може израђивати у свим бојама, а честице које су уткане у њега одбијају светлост и дању се уопште не виде. Оне се не примећују ни у потпуном мраку, али чим на њих падне и најмањи трачак светлости засијају необичним сјајем.

Од ове материје могу се правити кравате, рукавице, машне на шеширима, монограми, мараме и сличне ситнице. Особа која има на себи неки од ових предмета може да буде сигурна да ће је ноћу сваки возач још издалека приметити.

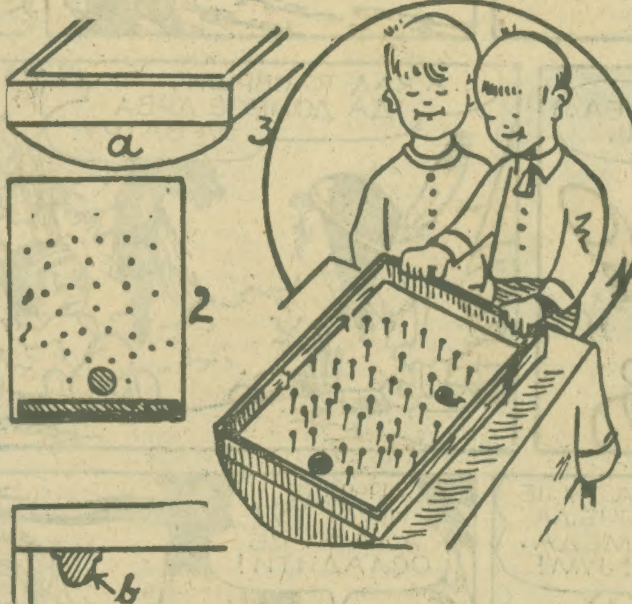
БРЗО КУВАЊЕ

У лабораторијама је већ испитан и сад се у пракси испитује нов штедњак који за три минута може да испече колач, за пет минута испржи кромпире, за сат ћурку. Поред тога, шерпе, лонци и друго кухињско посуђе није потребно, јер се све справљα на обичном порцелану — на коме се јело износи на сто.

Тајна тог новог штедњака је магнетрон, односно једна осцилаторна цев, која производи високофреквентне таласе. Ти таласи делују на молекуле хране исто као и топлота — изазивају у њима исте промене, само много брже и равномерно и то једновремено и на површини и у дубини.

Зидови новог штедњака уопште се не загревају. Како се магнетрон одмах ископчава кад се штедњак отвори, домаћица може мирно да завуче руку у њега и извади печење.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Куглица у кутији

На слици видимо ток игре. За њу је потребна плитка дрвена кутија димензија 40x30x5 см, која одоздо на једном крају има заобљену даску (сл. 3а). На унутрашњој страни дна прикуцани су ексери или чиоде, по распореду који показује сл. 2. На једном крају дна налази се рупа испод које је причвршћена платнена кеса. Између редова чиода (ексера) управља се метална куглица са једног краја, који се мало издигне, према другом крају кутије на коме се налази рупа. Куглица треба да упадне у рупу. Уколико то не успе, куглица пропада кроз прорез на дну (сл. 2). Заобљена даска на крају кутије омогућава да се кутија нагиње на једну односно на другу страну при управљању куглице. Игра је много интересантнија ако се употребе три куглице уместо једне, а победник се одређује помоћу бодова.

Коњички скок

Овде се крије строфа из једне дечје песме Јована Јовановића-Змаја. Ако не можете сами да погодите, ево вам одговора:

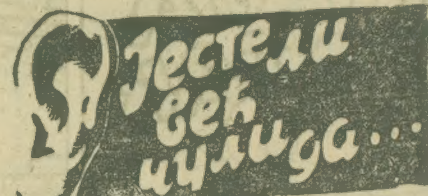
		ЗИ		
	ЗИ		Е	
	МА	А	МА	
ЈЕ	ЗИ	ЗИ	НИ	ПА
	ЈЕ	ШТА	КОЈ	
	МА	МА	ЛАВ	
	ЈИ	ЈЕ	КО	
ЗИ	ЈЕ	ПА	БО	КА
	НЕ	СЕ	ЗДРАВ	
	МА		НЕ	

Зима, зима, е па шта је,
ако ј' зима није лав!
Зима, зима, па нека је,
не боји се ко је здрав.

У ЈЕДНОМ ПОТЕЗУ...

... нацртајте козу.

...према тврђењу грчког историчара Херодота, култ поштовања животиња био је код старих Египћана толико велики да су, например, у случају да у једној кући угине мачка сви укућани бријали обрве. Смрт домаћег пса жаљена је на тај начин што су укућани бријали главе.

...кромпир, парадајз, плави патлицан и дуван припадају истој биљној фамилији која носи латинско име соланацее. Међутим, ми од кромпира употребљавамо његово кртоласто подземно стабло, од парадајза и плавог патлицана плод, а од дувана само лишће.

... године 1848 улице у Београду добиле су први пут имена и бројеве. Том приликом свега тридесет улица добило је име. Друго „крштење“ београдских улица било је извршено 1872 године и њиме су биле обухваћене све улице у граду.

... цвет далија добио је име по швајцарском ботаничару

Далу, који га је пронашао у Мексику и одатле пренео у Европу.

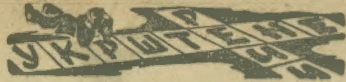
... метал цезијум, који има веома ниску тачку топљења, често је дању течан, док ноћу прелази у чврсто стање.

...„Долина Смрти“, најнижа тачка на западној хемисфери, спустила се од 1937 године за још 61 сантиметар. Њено дно налази се сада 86 метара испод морске површине.

...иако се хијена сматра за веома плашљиву животињу, мушкарци из неких

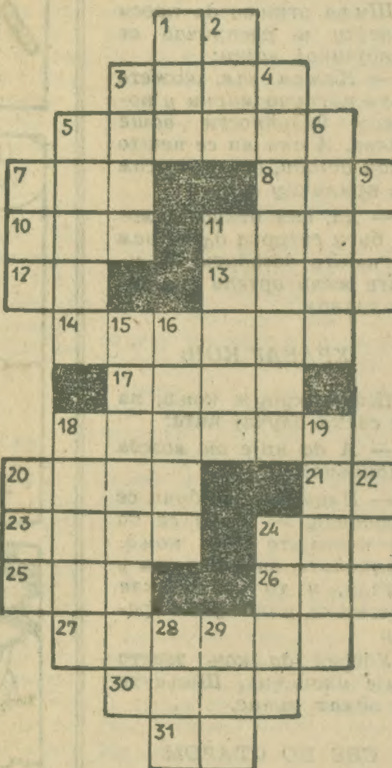

афричких племена једу њено месо јер верују да ће им улити храброст.

Водоравно: 1) мера за површину; 3) држава на Блиском Истоку; 5) пристаниште у Персији; 7) прва позната немачка песникиња; 8) абисинска титула; 10) врста болести код житарица; 11) санитарни уређај; 12) елидирана свеза; 13) једно хемиско једињење; 14) дилетант; 17) једнак, раван; 18) један дан у недељи; 20) животиња из породице куна; 21) јуначки спев; 23) женско име; 24) инсект опнокрилац; 25) свеза; 26) крајња тачка земљине осе; 27) оштар; 30) летопис; 31) првак.

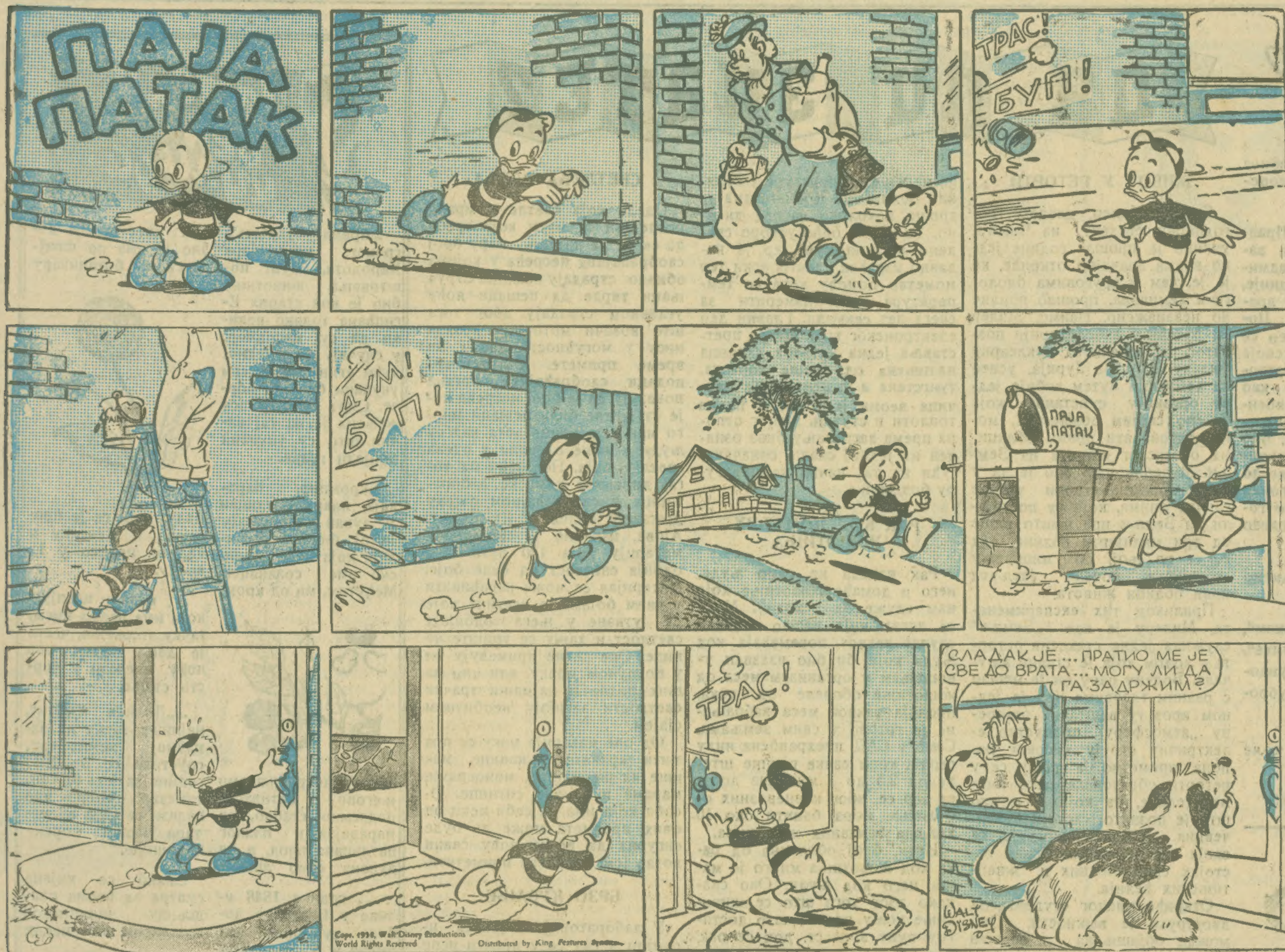
Усправно: 1) река у Швајцарској; 2) једно наше издавачко предузеће; 3) река у Србији; 4) врста бонбоне; 5) планина крај Београда; 6) најнижа тачка на небеском своду; 7) господар (турц.); 9) скраћеница за једну од држава на америчком континенту; 11) акутно запаљење слузокоже; 15) део педагогије; 16) скупштина код старих Атињана; 18) удубљене у карстним пределима; 19) уређај за рад под водом; 20) прост број; 22) страно мушко име; 24) украсни минерал; 28) река у Босни; 29) део теразија.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) пе; 3) гама; 5) патина; 7) Мона Лиза; 9) Арг; 10) „Сид“; 11) се; 12) П(етар) К(очић); 14) ја; 15) чарапа; 18) „Леда“; 19) биланс; 21) Си (Ежен); 22) О(вен) Р(оберт); 23) не; 25) оро; 27) над; 28) Боливија; 31) шибица; 32) бала; 33) ра.

Усправно: 1) Пата; 2) Емил; 3) Ганг; 4) анис; 5) Пореч; 6) Азија; 7) Мас; 8) ада; 12) прело; 13) кадар; 16) али; 17) Пан; 19) бирош; 20) снаја; 21) соб; 24) Еда; 26) Олиб; 27) Ница; 29) Ибар; 30) „Вила“.

Који је ОДГОВОР тачан

АНАДИПЛОЗА је:

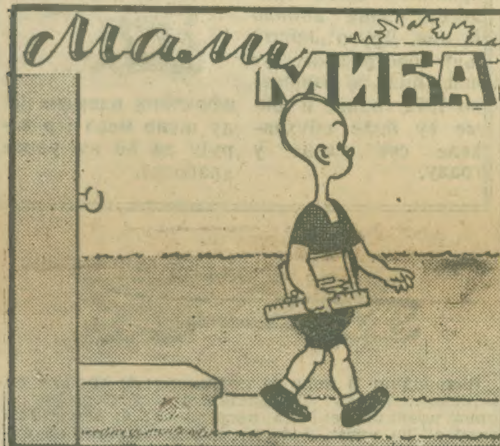
- *музички инструмент*
- *недостатак извесних материја у организму*
- *стилска фигура*
- *фамилија биљака*

КИРИН је:

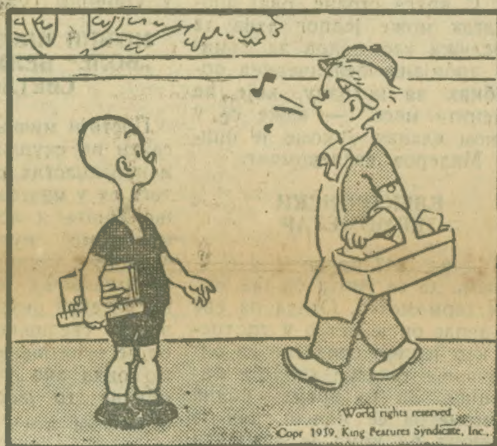
- *јунак из старог руског романа*
- *митолошко име једне животиње*
- *врста ветра*
- *назив предела на Северном Полу*

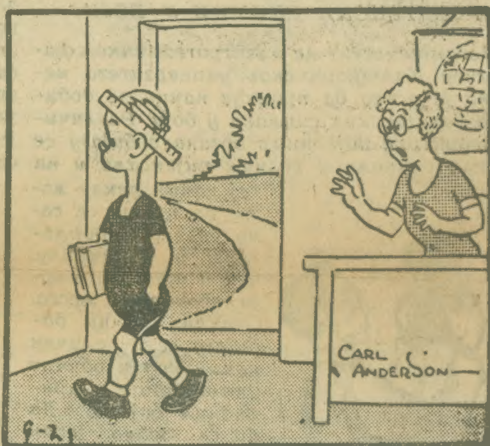
АНАДИПЛОЗА је стилска фигура (већином у народном епском песништву) код које један стих или реченица почињу истим речима којима се претходни завршава. Напр.: Уранила рано у недјељу, у недјељу прије јарка сунца.

КИРИН је јапанска реч и значи „једнороги“. То је спој јелена, коња, змаја и говечета, а код Јапанаца је симбол ваљаности и вредности.

АКО СЕ ДОГОДИ...

Шиља отишао да проси девојку и распричао се девојчиној мајци:

— Кажем вам, можете бити потпуно мирни у погледу будућности ваше кћери. А ако ми се нешто ипак догоди, осигуран сам на приличну суму.

— Да, али откуд ја могу бити сигурна да ће вам се нешто догодити! — упита жена вртећи сумњиво главом.

ХРАБАР КОЊ

Шиља купује коња, па за сваки случај пита:

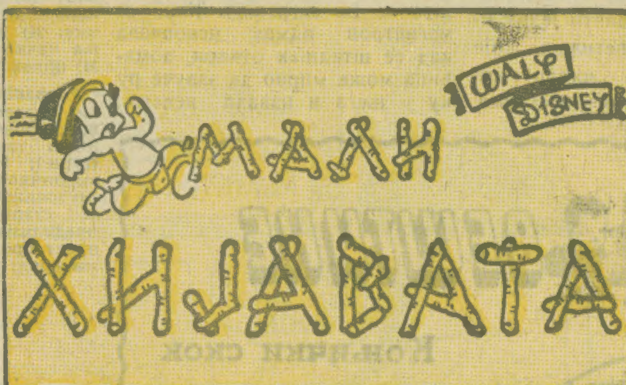
— А да није он можда плашљив?

— Плашљив! — буни се продавац. — Види се да не познајете мога коња. Замислите, он спава сам у штали, и то без икакве светиљке, у потпуном мраку.

Убеђен да коњ заиста није плашљив, Шиља га је одмах купио.

СВЕ ПО СТАРОМ

Шиља: Е, баш у овим новинама никад ништа нема. Доносе увек исте несрећне случајеве; мењају само имена жртава!

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика“ Штампарско-издавачко предузеће, Београд, Македонска 31. — Текући рачун број 102-Т-82, пошт. фах 124. – Претплата за нашу земљу: годишња 500, полугодишња 250 динара, за иностранство годишња 760, полугодишња 380 динара. Рукописи се не враћају.